EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2005.12.5
KOM(2005) 618 galutinis

2005/0244 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl perfluoroktano sulfonatų pardavimo ir naudojimo apribojimų
(Tarybos Direktyvos 76/769/EEB dalinis pakeitimas)

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. ĮVADAS IR KONTEKSTAS

Perfluoroktano sulfonatai (PFOS) yra anijonai, kuriuos galima įsigyti druskų, darinių ir polimerų pavidalu. PFOS gimininingos medžiagos daugiausia buvo naudojamos apdorojant medžiagas, pavyzdžiui, tekstilę, kilimus, popierių ir įvairias paviršiaus dangas, kad jos taptų atsparios riebalams, tepalams ir vandeniui. Šiose srityse naudojamos medžiagos daugiausia buvo PFOS polimerai (audiniams apdoroti) ir patys PFOS (popieriui ir paviršiaus dangoms apdoroti). Nedideliais kiekiais šie junginiai taip pat naudojami chromavimui, fotografijos ir fotolitografijos srityse, ugnies gesinimo putoms ir aviacijoje naudojamiems hidrauliniams skysčiams.

Pasiūlymas visų pirma paremtas šiais tyrimais:

- 34-ajame jungtiniame Cheminių medžiagų komiteto ir Cheminių medžiagų, pesticidų ir biotechnologijos darbo grupės susitikime (2002 m. lapkričio 5–8 d.) buvo patvirtintas OECD pateiktas pavojaus įvertinimas. Šiame įvertinime nustatyta, kad PFOS gamtoje išlieka patvarūs, kaupiasi gyvuose organizmuose ir yra toksiški žinduolių rūšims.

- Pagal 1993 m. kovo 23 d. Tarybos reglamento (EEB) 793/93 dėl esančių medžiagų rizikos įvertinimo ir kontrolės[1] nuostatas Jungtinė Karalystė paruošė rizikos įvertinimo ataskaitą ir rizikos mažinimo strategiją, ***apimančią poveikio įvertinimą***.

- ***Pavojų sveikatai ir aplinkai mokslinis komitetas (SCHER) išanalizavo pirmiau minėtos rizikos mažinimo strategijos mokslinius aspektus ir 2005 m. kovo 18 d. priimtoje nuomonėje patvirtino, kad duomenys rodo, jog PFOS gamtoje yra labai patvarūs, ypatingai linkę kauptis gyvuose organizmuose ir yra labai toksiški.***

Kiekvienai naudojimo sričiai buvo apskaičiuotas emisijos lygis. Atlikus rizikos įvertinimą buvo nustatytas poreikis sumažinti PFOS keliamą pavojų sveikatai ir aplinkai. Rizikos mažinimo strategijoje rekomenduojama konkrečiais naudojimo atvejais nustatyti prekybos ir naudojimo apribojimus. ***Siūloma direktyva apimtų didžiąją kenksmingo poveikio dalį, kadangi ja būtų uždrausta naudoti PFOS kilimams, tekstilei, apmušalams, odai, drabužiams, popieriui, pakuotei ir kitiems gaminiams apdoroti. Tokio naudojimo jau beveik atsisakyta, o pasiūlymas apsaugotų nuo jo pasikartojimo. Nedideliais kiekiais šie junginiai dar naudojami chromavimui, fotografijos ir fotolitografijos srityse, ugnies gesinimo putoms ir aviacijoje naudojamiems hidrauliniams skysčiams. Šiose siaurose srityse naudojamus kiekius ir emisiją į aplinką dar reikia įvertinti, tačiau manoma, kad jie yra labai maži. Poveikio įvertinime reikės nustatyti tokio naudojimo reguliavimo privalumus ir trūkumus.***

Šiuo metu vykdant pagal Mokslinių tyrimų pagrindų programą finansuojamą tyrimų projektą PERFORCE (http://www.science.uva.nl/perforce/) renkami nauji duomenys, pavyzdžiui, apie PFOS poveikį, šaltinius, fizines ir chemines charakteristikas.

---

[1] OL L 84, 1993 4 5, p. 1.

Todėl 1976 m. liepos 27 d. Tarybos direktyva 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo[2] turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista.

Šios direktyvos tikslas yra įdiegti suderintas nuostatas dėl PFOS, taip apsaugant vidaus rinką, kartu užtikrinant aukšto lygio žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugą pagal Sutarties 95 straipsnio nuostatas.

2. PASIŪLYMO PAGRINDIMAS

Kokie yra su Komisijos įsipareigojimais susiję pasiūlymo tikslai?

Atsižvelgiant į tai, kad tam tikromis sąlygomis neįmanoma kontroliuoti atitinkamo cheminių medžiagų naudojimo, sveikatos ir aplinkos saugą galima užtikrinti tik uždraudus tokį medžiagų ir preparatų naudojimą.

Pasiūlymo tikslas yra apsaugoti vidaus rinką. Jei valstybės narės priims nacionalines nuostatas dėl pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimų, dėl valstybių narių teisės aktų skirtumų atsiras prekybos kliūčių. Pasiūlymo projektu siekiama pagerinti vidaus rinkos veikimo sąlygas, sustiprinant sveikatos ir aplinkos apsaugą.

Kokie yra galimi Bendrijos veiksmų planai?

Vienintelis galimas veiksmų planas yra pateikti pasiūlymą dėl Direktyvos 76/769/EEB dalinio pakeitimo, kuriuo numatomos suderintos PFOS naudojimo taisykles.

Ar reikalingos bendros taisyklės? Galbūt pakaktų valstybėms narėms nustatyti siektinus tikslus?

Siūloma direktyva nustatys bendras PFOS platinimo taisykles. Tai taip pat užtikrins aukšto lygio sveikatos ir aplinkos apsaugą. Siūlomas Direktyvos 76/769/EEB dalinis pakeitimas yra vienintelis būdas šiems tikslams pasiekti. Nepakaktų tik nustatyti tikslus.

3. LOGINIS PASIŪLYMO PAGRINDAS

Pasiūlyta direktyva papildys Direktyvos 76/769 I priedą, įtraukiant įrašą apie PFOS. Tokiu būdu bus apribotas šios medžiagos pardavimas ir naudojimas.

4. SĄNAUDOS IR NAUDA

4.1. Sąnaudos

Siūloma direktyva sukels tik nedidelių pramonės ar prekybos sunkumų, kadangi svarstomų PFOS naudojimo atvejų mažėja, o įmonės jau yra sukūrusios alternatyvas.

---

[2] OL L 262, 1976 9 27, p. 201.

4.2. Nauda

Pasiūlymo nauda bus vidaus rinkos sukūrimas, taip pat žmonių sveikatos ir aplinkos apsauga. Siūlomas apribojimas užtikrins, kad PFOS nebūtų galima įsigyti rinkoje atitinkamam naudojimui, keliančiam pavojų žmonių sveikatai ar aplinkai.

5. PROPORCINGUMAS

Siūloma direktyva bus naudinga apsaugant žmonių sveikatą ir aplinką. Tam pasiekti reikės nedidelių sąnaudų.

6. PAKEITIMO PROJEKTO RENGIMO METU VYKUSIOS KONSULTACIJOS

Rengiant pasiūlymą vyko konsultaciniai susitikimai su valstybių narių ekspertais ir Europos chemijos pramonės taryba (CEFIC), o jų rezultatai pateikiami pasiūlyme. Europos vartotojų organizacijos (BEUC) taip pat buvo prašoma pateikti pastabas.

7. ATITIKIMAS SUTARČIAI

Šiuo pasiūlymu siekiama apsaugoti vidaus rinką ir kartu užtikrinti aukšto lygio žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugą. Todėl jis atitinka Sutarties 95 straipsnio 3 dalį.

8. EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS EKONOMINIŲ IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETAS

Pagal Sutarties 95 straipsnį taikoma bendro sprendimo su Europos Parlamentu procedūra. Privaloma konsultuotis su Europos ekonominių ir socialinių reikalų komitetu.

2005/0244 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl perfluoroktano sulfonatų pardavimo ir naudojimo apribojimų
(Tarybos Direktyvos 76/769/EEB dalinis pakeitimas)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 95 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą[3],

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[4],

laikydamiesi Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos[5],

kadangi:

(1) OECD pateiktas pavojaus įvertinimas buvo atliktas remiantis 2002 m. liepos mėn. turėta informacija. Šiame įvertinime buvo padaryta išvada, kad galimas perfluoroktano sulfonatų (PFOS) kenksmingumas verčia susirūpinti.

(2) PFOS sveikatai ir aplinkai keliamas pavojus buvo įvertintas pagal 1993 m. kovo 23 d. Tarybos reglamento 793/93 EEB dėl esančių medžiagų rizikos įvertinimo ir kontrolės[6] principus. Rizikos įvertinime nurodytas poreikis sumažinti pavojų sveikatai ir aplinkai.

(3) Įvyko konsultacijos su Pavojų sveikatai ir aplinkai moksliniu komitetu (SCHER). ***SCHER įvardijo tolesnio mokslinio PFOS rizikos įvertinimo poreikį, tačiau taip pat sutiko, kad gali prireikti rizikos mažinimo priemonių, kad nebūtų kartojami ankstesni naudojimo būdai. Pasak SCHER, pagrindiniai šiuo metu aviacijos pramonėje, puslaidininkių pramonėje ir fotografijos pramonėjetaikomi naudojimo būdai nekelia pavojaus aplinkai ar žmonių sveikatai, jeigu jų patekimas į aplinką ir poveikis darbo vietoje yra minimalus. SCHER pritaria, kad prieš priimant galutinį sprendimą dėl ugnies gesinimo putų reikia įvertinti, kokį pavojų sveikatai ir aplinkai kelia jų pakaitalai. Chromavimo atveju reikia įvertinti emisijos sumažinimo priemones.***

---

3 OL C […], […], p. […].
4 OL C […], […], p. […].
5 OL C […], […], p. […].
6 OL L 84, 1993 4 5, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 57, 2003 2 25).

(4) Todėl siekiant apsaugoti sveikatą ir aplinką yra būtina apriboti PFOS pateikimą į rinką ir naudojimą. ***Siūloma direktyva apims didžiąją kenksmingo poveikio dalį. Atrodo, kad kiti nedidelių PFOS kiekių naudojimo būdai nekelia pavojaus ir todėl jiems šiuo metu netaikomi apribojimai. Jie bus ištirti vėliau, atliekant atskirą poveikio įvertinimą.***

(5) ***Siekiant apsaugoti aplinką apribojimai bus taikomi ir produktams, kurių sudėtyje yra PFOS. Šioje direktyvoje numatyti apribojimai bus taikomi tik naujiems produktams, bet nebus taikoma jau naudojamiems produktams ar parduodant panaudotus produktus.***

(6) 1976 m. liepos 27 d. Tarybos direktyva 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo[7] turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista.

(7) Šios direktyvos tikslas yra įdiegti suderintas nuostatas dėl PFOS, taip apsaugant vidaus rinką, kartu užtikrinant aukšto lygio žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugą pagal Sutarties 95 straipsnio nuostatas.

(8) Ši direktyva nepažeidžia Bendrijos teisės aktų, nustatančių būtiniausius darbuotojų apsaugos reikalavimus, pvz., 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo[8] ir atskirų ja pagrįstų direktyvų, ypač 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (šeštoji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (kodifikuota redakcija)[9] ir 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos direktyvos 98/24/EB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe (keturioliktoji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje)[10],

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 76/769/EEB I priedas iš dalies keičiamas taip, kaip nurodyta šios direktyvos priede.

2 straipsnis

1. Valstybės narės ne vėliau kaip iki 200x xx xx [vieneri metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo datos] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie įsigalioję įgyvendina šią direktyvą. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstus bei tų nuostatų ir šios direktyvos koreliacijos lentelę.

---

7 OL L 262, 1976 9 27, p. 201. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 2004/21/EB (OL L 57, 2004 2 25, p. 4).

8 OL L 183, 1989 6 29, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p. 1).

9 OL L 158, 2004 4 30, p. 50.

10 OL L 131, 1998 5 5, p. 11.

Jos taiko šias nuostatas nuo 200x xx xx [aštuoniolika mėnesių po šios direktyvos įsigaliojimo].

Valstybės narės, priimdamos šias nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

4 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje,

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas	*Pirmininkas*

PRIEDAS

Direktyvos 76/769/EEB I priedas papildomas tokiu [XX] punktu:

„[XX]. Perfluoroktano sulfonataiC$_8$F$_{17}$SO$_2$X(X = OH, metalo druska, halogenidas, amidas ir kiti dariniai, įskaitant polimerus)	1) Negalima pateikti į rinką arba naudoti kaip medžiagą ar jos sudedamąją dalį preparatuose, jeigu medžiagos koncentracija lygi arba viršija 0,1 % masės. 2) Negalima pateikti į rinką produktuose ar jų dalyse, jeigu medžiagos koncentracija lygi arba viršija 0,1 % masės. 3) ***Išimties tvarka 1 ir 2 papunkčiai netaikomi:*** ***- fotorezistams ar fotolitografijos procesuose naudojamiems antirefleksiniams paviršiams,*** ***- juostelėms, popieriui ar spausdinimo plokštėms naudojamiems pramoniniams fotografiniams paviršiams,*** ***- chromavimo procese naudojamiems cheminiams rūko inhibitoriams,*** ***- aviacijoje naudojamiems hidrauliniams skysčiams,*** ***- ugnies gesinimo putoms,*** ***- kontroliuojamoms uždaroms sistemoms, kuriose į aplinką išmetamų PFOS koncentracija mažesnė nei 1 µg/kg, o emisija sudaro mažiau nei 0,1 % sistemoje naudojamos PFOS masės.***